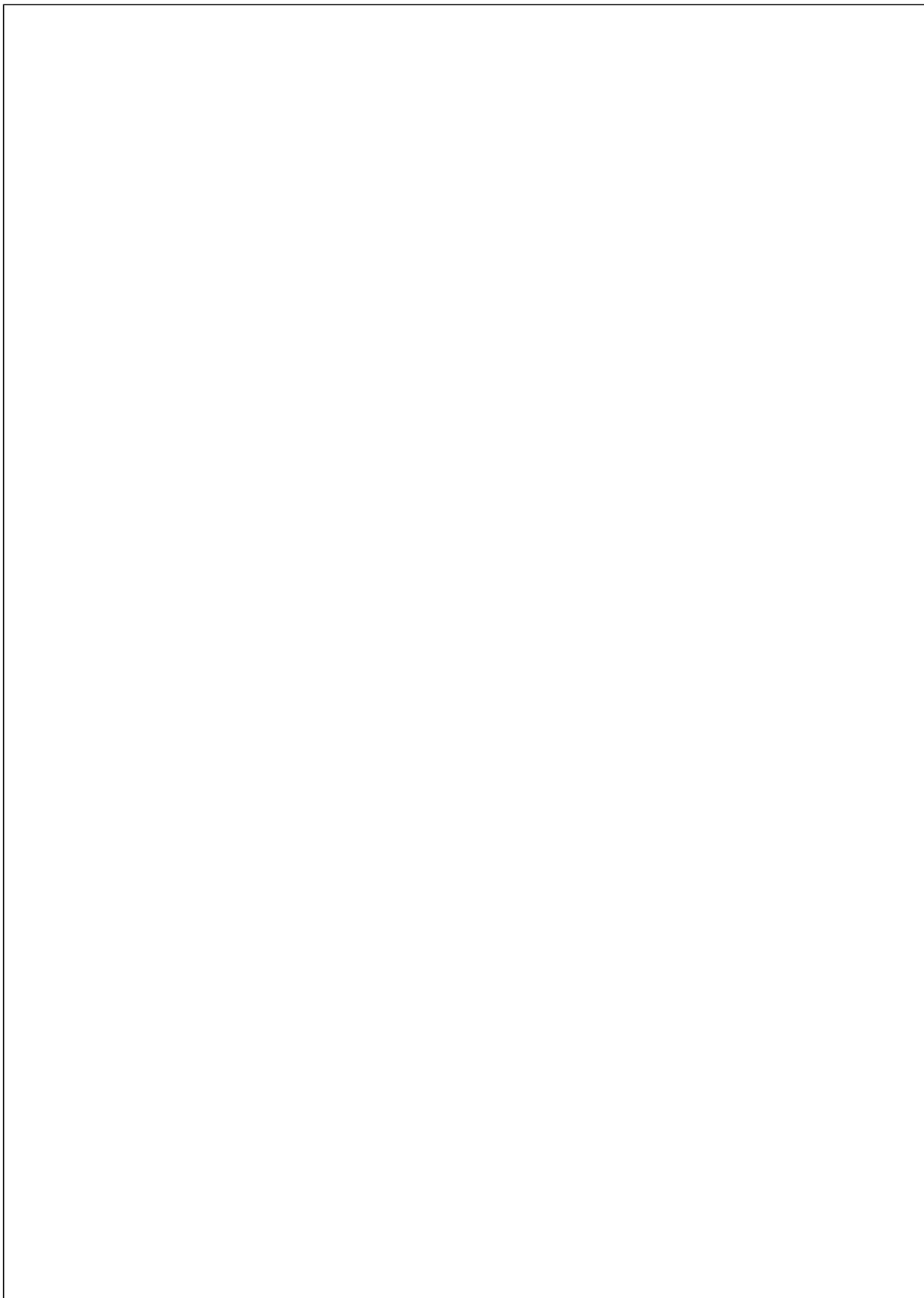

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/239361,Poswiecenie-pomnika-nagrobnego-Napoleona-Ciukszy-Waligory.h
tml](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/239361,Poswiecenie-pomnika-nagrobnego-Napoleona-Ciukszy-Waligory.html)

21.03.2026, 19:59

Poświęcenie pomnika nagrobnego Napoleona Ciukszy Waligóry

W miejscowości Powiewiórka na Litwie odbyła się uroczystość poświęcenia pomnika nagrobnego kpr. Napoleona Ciukszy – polskiego bohatera, żołnierza Armii Krajowej. W wydarzeniu udział wziął dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Adam Siwek oraz dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku dr hab. Krzysztof Sychowicz.

21.03.2026

[Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa](#)

Uroczystości rozpoczęły się Mszą Świętą w kościele pw. św. Kazimierza w Powiewiórcie, odprawioną w intencji kaprała oraz Ojczyzny. Po nabożeństwie uczestnicy przeszli na cmentarz parafialny, gdzie znajduje się miejsce spoczynku Napoleona Ciukszy.

- Nasza obecność tutaj jest dowodem wypełnienia naszego obowiązku jako wspólnoty narodowej, jako Polaków, aby oddać hołd żołnierzowi niepodległej Polski – temu, który za wolność swojej ojczyzny oddał cenę najwyższą, czyli własne życie

- zaznaczył w swoim przemówieniu dyrektor BUWiM Adam Siwek.

Dyrektor BUWiM podkreślił, że troska o odnajdywanie i godne upamiętnienie poległych bohaterów pozostaje jednym z najważniejszych zobowiązań państwa i wspólnoty narodowej. Zwrócił uwagę, że wielu z nich wciąż czeka na przywrócenie pamięci i należne miejsce spoczynku:

- Będziemy tę misję wypełniać, gdyż wielu jest jeszcze takich, którzy czekają na odnalezienie, godny pochówek i należne im upamiętnienie.

Następnie ksiądz Włodzimierz Sołowiej, proboszcz Parafii pw. św. Kazimierza w Powiewiórcie, odmówił modlitwę oraz poświęcił pomnik nagrobny. Na zakończenie uroczystości zebrani złożyli kwiaty oraz znicze na grobie bohatera.

Organizatorami uroczystości byli Instytut Pamięci Narodowej oraz Starostwo w Podbrodziu. W wydarzeniu uczestniczyli krewni Napoleona Ciukszy, Starosta Podbrodzia Ana Zingeriene, Andrzej Dudziński radca-minister z Ambasady RP w Wilnie, przedstawiciele samorządów, służb mundurowych, stowarzyszeń, młodzież oraz harcerze. Uroczystości towarzyszył sztandar Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej.

Po uroczystości dyrektorzy Adam Siwek oraz dr hab. Krzysztof Sychowicz zapalili znicze na grobie rodziców Napoleona Ciukszy – Salomei Ciukszy i Michała Ciukszy – oraz na mogile plutonowego 13. Pułku Ułanów Wileńskich Witolda Szczemirskiego.

Poświęcenie pomnika nagrobnego Napoleona Ciukszy Waligóry - Powiewiórka, 21 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Poświęcenie pomnika nagrobnego Napoleona Ciukszy Waligóry - Powiewiórka, 21 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Poświęcenie pomnika nagrobnego Napoleona Ciukszy Waligóry - Powiewiórka, 21 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

W czasie pobytu w Wilnie delegacja Instytutu Pamięci Narodowej oznaczyła tabliczką „Grób weterana” mogiły wpisane do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

W oznakowanych grobach spoczywają między innymi:

- uczestnicy Wiosny Ludów i powstań narodowowyzwoleńczych w XIX w.: Michał Innocenty Burkhardt, Kazimierz Cytowicz, Aleksander Dalewski, Feliks Jurkiewicz, Franciszek Nowicki, Aleksander Oskierka, Franciszek Siekierzyński, Stanisław Staniewicz i Szymon Surewicz;
- członkowie Polskiej Organizacji Wojskowej, Samoobrony oraz żołnierze Wojska Polskiego biorący udział w wojnie polsko-bolszewickiej: Janina Maria Burkhardt, ppłk Antoni Doboszyński, kpt. Stanisław Gogoliński, mjr Mikołaj Hanula, mjr Wacław Jasiński, por. Bogusław Komornicki, ppor. Wacław Konopko, por. Władysław Lempke, por. Antoni Lisowski, mjr Antoni Feliks Mikulski, gen. dyw. Stefan Mokrzecki, por. Marian Pancerzyński, por. Tadeusz Rodakiewicz, Ludwik Sokołowski, mjr Witold Trubicki, kpt. Tadeusz Wąsowski, Antoni Wiwulski, kpr. Stanisław Zawisza;
- żołnierz Armii Krajowej, uczestnik operacji „Ostra Brama” por. Władysław Korcuć „Robak”, „Korkociąg”.

Krótkie biogramy bohaterów z tabliczką „Grób weterana” do pobrania poniżej.

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

Wizyta delegacji Instytutu Pamięci Narodowej na Litwie – 19-20 marca 2026. Fot. Mateusz Niegowski (IPN)

* * *

[Szczątki Napoleona Ciukszy zostały odnalezione we wrześniu 2022 r. w Cypliszkach.](#) Żołnierz miał swój grób, oznaczony krzyżem w lesie, ale upamiętnienie zostało zniszczone w wyniku budowy

melioracji w latach 70. W latach 90. rodzina młodego żołnierza w pobliżu tego miejsca postawiła kolejny krzyż, na skraju lasu – tam, gdzie przypuszczalnie był pochowany „Waligóra”. Lokalizację wskazał Stefan Siemaszko, leśniczy i badacz historii lokalnej.

[Uroczystości pogrzebowe Napoleona Ciukszo ps. Waligóra](#) odbyły się 14 września 2024 r. w Powiewiórce na Litwie.

* * *

Napoleon Ciukszo, ps. Waligóra – urodził się w 1913 roku we wsi Bielkiszki na Wileńszczyźnie. Pochodził z rodziny o tradycjach patriotycznych. Od marca 1935 r. służył w 4 kompanii 85 Pułku Strzelców Wileńskich. W czasie II wojny światowej był żołnierzem Armii Krajowej. Już w marcu 1943 r. przyłączył się do pierwszego, stale przebywającego w terenie, oddziału AK Antoniego Burzyńskiego „Kmicica”. Brał udział w potyczkach z wojskami okupacyjnymi. Gdy oddział powiększył się, „Waligóra” był w grupie zaufanych, doświadczonych żołnierzy tworzących radę przyboczną „Kmicica”. 26 sierpnia 1943 r. w wyniku zdrady doszło do ataku sowieckiego na polską bazę nad jeziorem Narocz. Waligórze jako jednemu z nielicznych udało się uniknąć aresztowania. Przyłączył się do 5 Brygady AK mjr. „Łupaszki”. Kontynuował walkę w plutonie „Zapory”. Ciukszo pełnił tu funkcję dowódcy drużyny. Oddział operował w okolicy Świra. Przeprowadził liczne akcje przeciwko formacjom niemieckim oraz sowieckiej partyzantce.

Napoleon Ciukszo zginął w grudniu 1943 roku. W nocy drużyna, którą dowodził została wysłana do leśniczówki w zaścianku Sobkiszki, by rozbroić gajowego. W czasie akcji „Waligóra” otrzymał śmiertelny postrzał. Towarzysze broni pochowali go na skraju lasu na terenie majątku Cypliszki.

[Nota identyfikacyjna potwierdzająca identyfikację ofiary została wręczona rodzinie 1 grudnia 2023 r. w Belwederze.](#)

W podcaście [„Powracamy po Swoich”](#) można obejrzeć relacje krewnych „Waligóry”, do których dotarł zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. O poszukiwaniach szczątków polskich żołnierzy na Litwie opowiedziała dr Dominika Siemińska, naczelnik BPiI IPN.

Polecamy:

- [Paweł Nowik: Napoleon Ciukszo – żołnierz od „Kmicica” i „Łupaszki”](#)

Pliki do pobrania

[Biogramy bohaterów oznaczonych tabliczką „Grób weterana” \(pdf, 160.6 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Powiewiórka

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Uroczystości